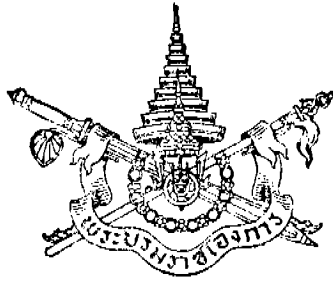


๒๘๖

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕



พระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

พ.ศ. ๒๔๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๕

เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดินเสียใหม่

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติ^{นี้}นี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติ^{นี้}นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติ^{ว่าด้วย}ว่าด้วยระเบียบราชการ
บริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๖ และบรรดา
กฎหมายอื่นซึ่งมีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติ^{นี้}นี้ หรือซึ่งขัด
หรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติ^{นี้}นี้

มาตรา ๔ ให้จัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ดังนี้

- (๑) ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง
- (๒) ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค
- (๓) ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๕ การแบ่งราชการออกเป็นส่วนต่างๆ ตามที่บัญญัติ
ไว้ในพระราชบัญญัติ^{นี้}นี้ ให้กำหนดตำแหน่งและอัตราเงินเดือน
โดยคำนึงถึงคุณภาพและปริมาณแห่งราชการนั้น ๆ ไว้ด้วย

การบรรจุและการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ราชการ
ต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ลักษณะ ๑

ระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง

มาตรา ๖ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (๑) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (๒) กระทรวงหรือทบวง
- (๓) ทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม

มาตรา ๗ การจัดตั้งกระทรวง ทบวง กรม และทบวง
การเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ

การแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
สำนักงานเลขานุการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง
สำนักงานปลัดทบวง กรม และทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม
ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๘ สำนักนายกรัฐมนตรีมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้
บังคับบัญชารับผิดชอบ และจะให้มีรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐ
มนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการ เป็นผู้ช่วยสั่ง
ราชการแทนก็ได้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

การสั่งราชการของรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการ ให้เป็นไปตามที่นายกรัฐมนตรี จะได้มอบหมาย

เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองนายกรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีผู้ใดผู้หนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทน

อำนาจในการสั่งหรือการอนุญาตหรือการให้อนุมัติที่นายกรัฐมนตรีจะพึงปฏิบัติราชการตามกฎหมายใด ๆ ถ้ากฎหมายว่าด้วยการนั้นมีได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น จะมอบให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำการแทนในนามนายกรัฐมนตรีก็ได้ และถ้าเป็นเรื่องของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ จะมอบให้อธิบดีกรมนั้น ๆ หรือหัวหน้าทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม ทำการแทนในนามนายกรัฐมนตรีก็ได้ แต่การมอบอำนาจเช่นนี้ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕ สำนักนายกรัฐมนตรีนอกจากจะมีนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่ง

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

ราชการ ดังกล่าวในมาตรา ๘ ให้มีเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 คนหนึ่งทำหน้าที่ปลัดกระทรวง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
 ข้าราชการประจำของสำนักนายกรัฐมนตรี รองจากนายก
 รัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีช่วยว่าการและรัฐมนตรี
 สังกัดราชการ และรับผิดชอบควบคุมราชการประจำในสำนัก
 นายกรัฐมนตรีและบังคับบัญชากรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ถ้าสำนักนายกรัฐมนตรีมีราชการประจำมาก จะตั้งรอง
 เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 หรือมีทั้งรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและผู้ช่วยเลขาธิการคณะ
 รัฐมนตรี เป็นผู้ช่วยสังราชการแทนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 ก็ได้

ในกรณีที่มียรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรี การสังราชการของรองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 หรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรีจะได้อบรมหมาย

เมื่อเลขาธิการคณะรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
 รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้นายกรัฐมนตรีตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี ในสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๐ ให้จัดระเบียบราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ดังนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
- (๒) กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
- (๓) กรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม

มาตรา ๑๑ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบโดยตรงต่อนายกรัฐมนตรี และจะให้มิตเลขานุการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขานุการนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมืองเป็นผู้ช่วยออกก็ได้

การส่งราชการของเลขานุการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขานุการนายกรัฐมนตรี ให้เป็นไปตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะได้มอบหมาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๘๕

เมื่อเลขาธิการนายกรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
เลขานุการนายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขานุการนายกรัฐมนตรี
แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีเลขานุการ
นายกรัฐมนตรี หรือผู้ช่วยเลขานุการนายกรัฐมนตรี หรือมี
แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้นายกรัฐมนตรีตั้งข้าราชการ
การเมืองหรือข้าราชการในสำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๒ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะแบ่งส่วน
ราชการเป็นกองหรือแผนกก็ได้แต่ปริมาณและคุณภาพของ
ราชการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
ข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่

มาตรา ๑๓ กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีทำหน้าที่สำนักงาน
ปลัดกระทรวงของสำนักนายกรัฐมนตรี มีหน้าที่เกี่ยวกับ
ราชการทั่วไปในสำนักนายกรัฐมนตรี

ในกรณีที่มิทรงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี ให้รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหรือผู้ช่วย
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการใน

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี และรับผิดชอบงานในกรม
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีรองจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งมิได้
แยกไปให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ ให้เป็น
หน้าที่ของกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแบ่งราชการเป็นส่วนต่าง ๆ
ซึ่งอาจเป็นกอง หรือแผนก ก็ได้แล้วแต่ปริมาณและคุณภาพของ
ราชการส่วนนั้น โดยมีหัวหน้าส่วนราชการเป็นผู้ปกครองบังคับ
บัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่

มาตรา ๑๔ ให้นำมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔
มาใช้บังคับแก่กรมหรือทบวงการเมืองซึ่งมีฐานะเทียบกรมใน
สำนักนายกรัฐมนตรีโดยอนุโลม

มาตรา ๑๕ กระทรวงหนึ่ง ๆ มีรัฐมนตรีคนหนึ่งเป็นผู้
ว่าการปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ และจะให้รัฐมนตรี
ช่วยว่าการ หรือรัฐมนตรีสั่งราชการ หรือมีทั้งรัฐมนตรีช่วย
ว่าการและรัฐมนตรีสั่งราชการ เป็นผู้ช่วยสั่งราชการแทน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕

ในกรณีที่รัฐมนตรีช่วยว่าการหรือรัฐมนตรีสั่งราชการ
การสั่งราชการของรัฐมนตรีช่วยว่าการหรือรัฐมนตรีสั่งราชการ
ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงจะได้มอบหมาย

เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
รัฐมนตรีช่วยว่าการเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรัฐมนตรี
ช่วยว่าการ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะ
รัฐมนตรีมอบหมายให้รัฐมนตรีผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้รักษาราชการ
แทนได้

อำนาจในการสั่งหรือการอนุญาตหรือการให้อนุมัติที่รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงจะพึงปฏิบัติราชการตามกฎหมายใด ๆ ถ้า
กฎหมายว่าด้วยการนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็น
อย่างอื่น จะมอบให้ปลัดกระทรวงทำการแทนในนามรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงก็ได้ และถ้าเป็นเรื่องของกรมใดกรมหนึ่ง
โดยเฉพาะ จะมอบให้อธิบดีกรมนั้น ๆ ทำการแทนในนาม
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้ แต่การมอบอำนาจเช่นนั้น ให้
ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๖ กระทรวงหนึ่ง ๆ นอกจากมีรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวง รัฐมนตรีช่วยว่าการหรือรัฐมนตรีสั่งราชการ ให้มี

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๘๕

ปลัดกระทรวงคนหนึ่งเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการประจำ
ของกระทรวงรองจากรัฐมนตรี และรับผิดชอบควบคุมราชการ
ประจำในกระทรวงและบังคับบัญชาสำนักงานปลัดกระทรวง

ถ้ากระทรวงใดมีราชการประจำมาก จะให้มีรองปลัดกระทรวง
หรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง หรือทั้งรองปลัดกระทรวงและผู้ช่วย
ปลัดกระทรวงเป็นผู้ช่วยสั่งราชการแทนปลัดกระทรวงก็ได้

ในกรณีที่มีรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง การ
สั่งราชการของรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง ให้
เป็นไปตามที่ปลัดกระทรวงจะได้ เชนหมาย

เมื่อปลัดกระทรวงไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองปลัด
กระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวง แล้วแต่กรณี เป็นผู้
รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัด
กระทรวง หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงตั้งอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี
ในกระทรวงเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๑๗ ถ้ากระทรวงใดมีราชการสำคัญหลายอย่าง จะ
แยกกระทรวงนั้น ๆ เป็นทบวงก็ได้ ทบวงหนึ่งมีรัฐมนตรี

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

คนหนึ่งเป็นผู้ว่าการทบวง มีหน้าที่ช่วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบในราชการของทบวงนั้น

มาตรา ๑๘ ในกระทรวงหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการ
ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

(๒) สำนักงานปลัดกระทรวง

(๓) กรมหรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบกรม เว้น
แต่บางกระทรวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็น จะไม่แยกส่วน
ราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ส่วนการจัดระเบียบบริหารราชการในกระทรวงอันเกี่ยวกับ
การทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา ๑๙ ในทบวงหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการ ดัง
นี้

(๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี

(๒) กรม เว้นแต่บางทบวงซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็น
จะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

สำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่สำนักงานปลัดทบวงด้วย แต่ถ้ามีความจำเป็นจะให้สำนักงานปลัดทบวงในทบวงนั้นด้วยก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้สำนักงานปลัดทบวงมีฐานะเทียบกรม

ให้นำมาตรา ๒๐ มาตรา ๒๑ มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๓ และ มาตรา ๒๔ มาใช้บังคับแก่สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี สำนักงานปลัดทบวง และกรมของทบวงโดยอนุโลม

มาตรา ๒๐ สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทางการเมือง มีเลขาธิการรัฐมนตรีซึ่งเป็นข้าราชการการเมือง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวง

แต่ถ้าสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีกระทรวงใดมีราชการมาก จะให้มีผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีเป็นข้าราชการการเมือง

สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีจะแบ่งส่วนราชการเป็นกัณฑ์แผนกก็ได้แต่ปริมาณและคุณภาพของราชการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

เมื่อเลขานุการรัฐมนตรีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีผู้ช่วยเลขานุการรัฐมนตรี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้คณะรัฐมนตรีมอบหมายให้ข้าราชการในสำนักงานเลขานุการรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

มาตรา ๒๑ สำนักงานปลัดกระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปในกระทรวง

ในกรณีที่มรองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงให้รองปลัดกระทรวงหรือผู้ช่วยปลัดกระทรวงเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในสำนักงานปลัดกระทรวง และรับผิดชอบงานในสำนักงานปลัดกระทรวงรองจากปลัดกระทรวง

ราชการส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวงซึ่งมิได้แยกไปให้เป็นหน้าที่ของกรมใดกรมหนึ่งโดยเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักงานปลัดกระทรวงแบ่งราชการเป็นส่วนต่างๆ ซึ่งอาจเป็นกอง หรือแผนก ก็ได้แล้วแต่ปริมาณและคุณภาพของราชการ โดยมีหัวหน้าส่วนราชการนั้นเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

มาตรา ๒๒ กรมซึ่งมีแต่กระทรวงมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการ
ส่วนหนึ่งส่วนใดของกระทรวง ซึ่งได้แยกมาเป็นหน้าที่ของกรม
ทุกกรม มีอธิบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการใน
สังกัด และรับผิดชอบในราชการของกรมนั้น

ถ้ากรมใดมีราชการมาก จะให้มีรองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดี
หรือทั้งรองอธิบดีและผู้ช่วยรองอธิบดีเป็นผู้ช่วยปฏิบัติราชการ
แทนอธิบดีของกรมนั้นก็ได้

ในกรณีที่มีรองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดี การปฏิบัติราชการ
ของรองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดี ให้เป็นไปตามที่อธิบดีจะได้
มอบหมาย

รองอธิบดี หรือผู้ช่วยอธิบดีเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา
ข้าราชการในกรมนั้น และรับผิดชอบต่อรองจากอธิบดี

เมื่ออธิบดีไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วย
อธิบดี แล้วแต่กรณี เป็นผู้รักษาราชการแทน ถ้าไม่มีรองอธิบดี
หรือผู้ช่วยอธิบดี หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงตั้งปลัดกระทรวง หรืออธิบดี หรือผู้
ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอธิบดี ในกระทรวง หรือหัวหน้ากอง
คนใดคนหนึ่ง ในกรมเดียวกันเป็นผู้รักษาราชการแทนได้

ในกรมใด
มีอธิบดี

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

มาตรา ๒๓ ในกรมหนึ่งให้จัดระเบียบบริหารราชการ ดังนี้

(๑) สำนักงานเลขาธิการกรม เว้นแต่บางกรมซึ่งเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยกส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นสำนักงานเลขาธิการกรมก็ได้

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นกองหรือแผนก ที่แล้วแต่ปริมาณและคุณภาพของราชการแห่งส่วนนั้น ๆ

มาตรา ๒๔ สำนักงานเลขาธิการกรมมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของกรม มีเลขาธิการกรมเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่

ส่วนต่าง ๆ ซึ่งแยกเป็นกองหรือแผนก ให้มีหน้าที่ตามที่ได้แบ่งแยกไว้ ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการนั้น ๆ โดยให้มีผู้อำนวยการ หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงานในหน้าที่

เมื่อผู้อำนวยการ หัวหน้ากอง หรือหัวหน้าแผนก ไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ก็ให้อธิบดีส่งข้าราชการที่เห็นสมควร ในกองหรือแผนกนั้น ๆ แล้วยุติการณ เป็นผู้รักษาราชการแทนได้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

ลักษณะ ๒

ระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค

มาตรา ๒๕ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนภูมิภาค ดังนี้

- (๑) ภาค
- (๒) จังหวัด
- (๓) อำเภอ

หมวด ๑

ภาค

มาตรา ๒๖ ให้รวมท้องที่หลายจังหวัดตั้งเป็นภาค การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตภาคให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๗ ในภาคหนึ่งให้มีผู้ว่าราชการภาคคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคภายในเขตภาค และจะให้มีรองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาคเป็นผู้ช่วยก็ได้

การตั้งราชการของรองผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาค ให้เป็นไปตามที่ผู้ว่าราชการภาคจะได้อบรมหมาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๙๕

รองผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาคให้ถือว่าเป็น
ผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคภายใน
เขตภาค และรับผิดชอบงานรองจากผู้ว่าราชการภาค

ผู้ว่าราชการภาค รองผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ช่วยผู้
ราชการภาค สังกัดกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ ผู้ว่าราชการภาคมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- (๑) บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายและระเบียบ
แบบแผน
- (๒) บริหารราชการแผ่นดินตามที่กระทรวง ทบวง กรม
จะได้มอบหมาย
- (๓) ควบคุมดูแลราชการทั่วไปในเขตภาค
ในการนี้ให้มีอำนาจตรวจตรา ชำแจง แสดงความเห็น สั่ง
และแนะนำให้เจ้าหน้าที่ในภาคนั้นปฏิบัติ เมื่อการนั้นไม่ขัดต่อ
กฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของกระทรวง
ทบวง กรม

ผู้ว่าราชการภาคมีอำนาจให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ และ
แต่งตั้งข้าราชการฝ่ายบริหารภายในเขตภาคได้ตามกฎหมาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๕

และตามที่รัฐมนตรีเจ้าสังกัด ปลัดกระทรวง หรืออธิบดีจะได้
มอบหมาย

มาตรา ๒๕ ถ้ากระทรวง ทบวง กรมใด เห็นมีความจำเป็น
จะตั้งหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคซึ่งแล้วแต่จะเรียกชื่อ ทำ
หน้าที่ช่วยเหลือผู้ว่าราชการภาคในการปฏิบัติและควบคุม
ราชการ อันเป็นหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ภายใน
เขตภาคก็ให้ทำได้

หัวหน้าส่วนราชการประจำภาคมีอำนาจหน้าที่ตรวจตรา
ชี้แจง แสดงความเห็น สั่ง แนะนำ และปฏิบัติราชการ
ตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของ
กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งตนสังกัด และมีอำนาจบังคับบัญชา
ข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม
นั้น ในภาคนั้น

มาตรา ๓๐ ถ้าผู้ว่าราชการภาคไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้
รองผู้ว่าราชการภาคหรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาค แล้วแต่กรณี
เป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้าไม่มีรองผู้ว่าราชการภาค
หรือผู้ช่วยผู้ว่าราชการภาค หรือมี แต่ไม่อาจปฏิบัติราชการได้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

และผู้ว่าราชการภาคมิได้ตั้งผู้ใดให้รักษาราชการแทน ให้
หัวหน้าส่วนราชการประจำภาคผู้มีอาวุโสตามระเบียบแบบแผน
ปฏิบัติราชการแทนได้

มาตรา ๓๑ ให้แบ่งส่วนราชการของภาค ดังนี้

(๑) สำนักงานภาค มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของ
ภาคนั้น มีผู้ว่าราชการภาคเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ
และรับผิดชอบ

(๒) สำนักงานหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคซึ่งกระทรวง
ทบวง กรมมิได้ตั้งขึ้นมีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง
กรมนั้น ๆ ซึ่งมีหัวหน้าส่วนราชการประจำภาคนั้น ๆ เป็นผู้
ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

หมวด ๒

จังหวัด

มาตรา ๓๒ ให้รวมท้องที่หลาย ๆ อำเภอตั้งขึ้นเป็นจังหวัด
มีฐานะเป็นนิติบุคคล

การตั้ง ขบ และเปลี่ยนแปลงเขตจังหวัด ให้ตราเป็น
พระราชบัญญัติ

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

มาตรา ๓๓ ในจังหวัดหนึ่ง ให้มีคณะกรรมการจังหวัดเป็นที่ปรึกษาของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการแผ่นดินในจังหวัดนั้น

คณะกรรมการจังหวัดประกอบด้วยปลัดจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ส่งมาประจำ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานคณะกรรมการจังหวัดโดยตำแหน่ง

มาตรา ๓๔ ในจังหวัดหนึ่งให้มีผู้ว่าราชการจังหวัดคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการฝ่ายบริหารส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัดและรับผิดชอบงานบริหารราชการของจังหวัดและอำเภอ

ผู้ว่าราชการจังหวัดสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการซึ่งข้าหลวงประจำจังหวัดหรือกรมการจังหวัดมีอยู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด

ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจให้บำเหน็จ ลงโทษ บรรจุ และแต่งตั้งข้าราชการฝ่ายบริหารภายในเขตจังหวัดได้ตามกฎหมายและตามที่ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีจะได้มอบหมาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๘๕

มาตรา ๓๕ ในจังหวัดหนึ่งนอกจากจะมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบงาน บริหารราชการของจังหวัดดังกล่าวในมาตรา ๓๔ ให้มีปลัด จังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้ว่าราชการ จังหวัด และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม นั้นในจังหวัดนั้น

มาตรา ๓๖ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ให้ปลัดจังหวัดเป็นผู้รักษาราชการแทน แต่ถ้าปลัดจังหวัดไม่ อาจปฏิบัติราชการได้ และผู้ว่าราชการจังหวัดมิได้ตั้งผู้ใดให้ รักษาราชการแทน ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดผู้มี อาวโสตามระเบียบแบบแผนรักษาราชการแทน

มาตรา ๓๗ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่บริหาร ราชการแผ่นดินในจังหวัด ดังนี้

- (๑) บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายและระเบียบ แบบแผน
- (๒) บริหารราชการแผ่นดินตามที่กระทรวง ทบวง กรม จะได้มอบหมาย

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๘ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

(๓) บริหารราชการแผ่นดินตามคำสั่ง คำแนะนำชี้แจง
ของผู้ว่าราชการภาค ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบ
แผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของกระทรวง ทบวง กรม

(๔) ควบคุมดูแลราชการแผ่นดินอันเป็นอำนาจและ
หน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งเจ้าหน้าที่ต่างๆ ของรัฐบาลในจังหวัดนั้น
ปฏิบัติ

ในการนี้ให้ม้อนาจตรวจตรา ช้แจง แสดงความเห็น สั่ง
และแนะนำให้เจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้นปฏิบัติ เมื่อการนั้นไม่
ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของ
กระทรวง ทบวง กรม

(๕) ควบคุมดูแลเทศบาลและสุขาภิบาลในจังหวัดนั้น
ตามกฎหมาย

(๖) จัดและดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณและทรัพย์สิน
ส่วนของจังหวัด

(๗) คุ้มครองดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
มาตรา ๓๘ ให้แบ่งส่วนราชการของจังหวัด ดังนี้

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

(๑) สำนักงานจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไปของจังหวัดนั้น มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการและรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทรวง ทบวง กรมใดตั้งขึ้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวง ทบวง กรมนั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดนั้น ๆ เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชารับผิดชอบ

หมวด ๓

อำเภอ

มาตรา ๓๕ ในจังหวัดหนึ่ง ๆ ให้มีหน่วยราชการบริหารรองจากจังหวัดเรียกว่า อำเภอ

การตั้ง ยุบ และเปลี่ยนแปลงเขตอำเภอ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔๐ ในอำเภอหนึ่งมีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอและนายอำเภอมียู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

มาตรา ๔๑ ในอำเภอหนึ่งนอกจากจะมีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรับผิดชอบดังกล่าวในมาตรา ๔๐ ให้มีปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอซึ่งกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ส่งมาประจำให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอ และมีอำนาจบังคับบัญชาข้าราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งสังกัดกระทรวง ทบวง กรม นั้นในอำเภอนั้น

มาตรา ๔๒ ถ้านายอำเภอไม่อาจปฏิบัติราชการได้ตามปกติและมีได้ตั้งผู้ใดเป็นผู้รักษาราชการแทน ให้หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอผู้มาอาวุโสตามระเบียบแบบแผนรักษาราชการแทน

มาตรา ๔๓ นายอำเภอมิหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินในอำเภอ ดังนี้

(๑) บริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายและระเบียบแบบแผน

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๙๕

ถ้ากฎหมายใดมิได้บัญญัติว่าการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ ก็ให้พึงเข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของ นายอำเภอจะต้องรักษาการให้เป็นที่ไปตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) บริหารราชการแผ่นดินตามคำสั่ง คำแนะนำชี้แจง ของผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้มหน้ที่ตรวจ การอื่น ๆ ซึ่งผู้ว่าราชการภาค ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ กระทบวง ทบวง กรมมอบหมาย ในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบแบบแผน คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยของกระทบวง ทบวง กรมต่าง ๆ

(๓) ควบคุมดูแลเทศบาลและสุขาภิบาลในอำเภอนั้น ตามกฎหมาย

มาตรา ๔๔ ให้แบ่งส่วนราชการของอำเภอ ดังนี้

(๑) สำนักงานอำเภอ มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการทั่วไป ของอำเภอนั้น ๆ นายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบ

(๒) ส่วนต่าง ๆ ซึ่งกระทบวง ทบวง กรมได้ตั้งขึ้นใน อำเภอนั้น มีหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกระทบวง ทบวง กรม

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

นั้น ๆ มีหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ นั้น ๆ เป็นผู้ปกครอง
บังคับบัญชารับผิดชอบ

มาตรา ๔๕ การจัดการปกครองอำเภอ นอกจากที่ได้
บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วย
การปกครองท้องถิ่น

ลักษณะ ๓

ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๖ ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนใน
การปกครองท้องถิ่น ให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการ
ส่วนท้องถิ่น

มาตรา ๔๗ ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ดัง
นี้

- (๑) เทศบาล
- (๒) สุขาภิบาล

มาตรา ๔๘ การจัดระเบียบการปกครองเทศบาลและ
สุขาภิบาล ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ตอนที่ ๑๖ เล่ม ๕๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มีนาคม ๒๔๕๕

บทเปิดเสร็จ

มาตรา ๔๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้มอบหมายอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอธิการราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งใดได้ก็ดี ในกรณีที่พระราชบัญญัตินี้ให้ผู้ดำรงตำแหน่งใดมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ก็ดี ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ที่ตนแทน

ในกรณีที่มกฏหมายอื่นแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เป็นกรรมการ หรือให้อำนาจหน้าที่อย่างใด ก็ให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนตามความในวรรคแรก ทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่อย่างนั้นในระหว่างที่ปฏิบัติหน้าที่แทนด้วย แล้วแต่กรณี

มาตรา ๕๐ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี